Tasaus

Materiaalia nuorille ja nuorille aikuisille

Elias Pasanen

SUOMEN 1859 LÄHETYSSEURA

Tasaus

Tehdään yhdessä hyvää!

Yleistä

Materiaalipaketti on suunnattu yläkoulu- ja lukio-opiskelijoille sekä nuorten ja nuorten aikuisten toimintaan seurakunnissa. Materiaalin teemat sopivat käsiteltäväksi sekä Tasauspäivän yhteyteen että YK:n kansainvälisen rauhanpäivän viettoon.

Tavoite: Herättää kiinnostusta ja innostusta sekä antaa tietoa

Oppilaat:

- tulevat tietoisemmiksi köyhyyden ja konfliktien syistä
- ymmärtävät kuinka köyhyys ja konfliktit vaikuttavat yksittäiseen henkilöön, yhteiskuntaan ja koko maailmaan
- tulevat tietoisemmiksi siitä, kuinka jokainen meistä voi toimia paremman maailman puolesta
- saavat tietoa siitä, miten Suomen Lähetysseura tekee työtä köyhyyden ja konfliktien poistamiseksi
- pohtivat omaa paikkaansa maailmassa ja globaalia vastuuta.

Materiaalin koonnut työryhmä:
Kirsi Erkama, Camilla Skrifvars-Koskinen, Piritta Pitkämäki-Ihatsu, Malena Björkgren ja Menni Nousiainen

Tasaus: Materiaali A

Työskentely rauhasta ja oikeudenmukaisuudesta

Elias Pasanen

SUOMEN LÄHETYSSEURA 1859

Tasaus

Tehdään yhdessä hyvää!

A) Työskentely rauhasta ja oikeudenmukaisuudesta

Työskentely, jonka opettaja voi pitää tietystä teemasta itse tai yhdessä esim. seurakunnan nuorisotyöntekijän tai lähetyssihteerin kanssa. Kesto noin 50 min.
Suomen Lähetysseuran rauhanmateriaalista löytyy virikkeitä teeman käsittelyyn eri ikäisten kanssa. Materiaaliin **TÄSTÄ >**

Kaksi toiminnallista harjoitusta

1. Rajaharjoitus

käännetty ruotsista suomeksi "Gränser" Salaams-väners-manual-för-att-hålla-workshop.pdf (krf.se)

Rajaharjoituksen avulla voi testata konkreettisesti sitä, kuinka nopeasti ristiriidat voivat kehittyä väkivaltaisiksi.

Harjoituksen tarkoitus: Usein yritämme muuttaa toista ja silloin käytämme joko fyysistä tai henkistä valtaa, jolla pyrimme vaikuttamaan vastapuoleen. Emme näe, että todellinen yhteistyö syntyy vain silloin, kun kumpikaan osapuoli ei joudu ns. häviämään. Tärkeintä ristiriitojen ratkaisemisessa on tehdä yhteistyötä hyväksyen toinen sekä kunnioittaen toista. Huom! Älä kerro osallistujille etukäteen harjoitteen tarkoitusta tai sitä, että harjoitteeseen on olemassa win-win-ratkaisu.

Valmistautuminen ja ohjeistaminen

Aseta osallistujat kahteen vastakkaiseen riviin kasvot toisiaan kohti. Jokaisella osallistujalla tulee olla vastakkaisella puolella pari ja heidän välissään kuvitteellinen "raja".

Kehota osallistujia ottamaan toisiaan kädestä kiinni. Kerro osallistujille, että heidän tehtävänsä on saada toinen osapuoli rajan yli toiselle puolelle. Anna tässä vaiheessa osallistujille yksinkertainen ohjeistus ja laske kilpailu käyntiin yksi, kaksi, kolme tai valmiina, paikoillanne, hep, jotta tehtävä saa kilpailullisen luonteen. Tarkkaile, mitä tapahtuu ensimmäisen minuutin aikana. Monet yrittävät vetää toisen rajan yli voimakeinoin. Jotkut ehkä yrittävät ylipuhua toisen toiselle puolelle ja joku ehkä onnistuu ratkaisemaan tehtävän niin, että kumpikin voittaa.

Jos kukaan ei löydä tehtävään ratkaisua, tehdään harjoitus uudestaan ja täsmennetään osallistujille, että ratkaisun löytymiseen on nyt enemmän aikaa kuin edellisellä kerralla.

Keskustelu

Kuinka moni koki, että voitti? Kuinka moni koki, että hävisi? Mitkä olivat teidän strategioitanne? Tässä voi nousta esille monenlaista esimerkkiä: Hyvä olla tukevat kengät, käsihiki on haitaksi, kaverukset auttoivat toinen toisiaan… Todetkaa sitten, että useimmat käyttivät voimakeinoja.

Toisen kerran jälkeen useimmiten osa pareista löytää yhteisen ratkaisun pulmaan (yksinkertaisesti vaihtavat puolia). Jos ei, voi ohjaaja auttaa hieman. Keskustelkaa ratkaisusta – anna myös kritiikin tulla esille. Voi kertoa, että eräs pari tanssi ympyrää parinsa kanssa löytäen näin luovan ratkaisun ylittää raja.

Summataan

Mitä tapahtui? Miltä tuntui? Miksi toimimme kuten toimimme? Mitkä asiat johtavat meitä ristiriitoihin suuremmassa mittakaavassa? Voimmeko löytää yhtäläisyyksiä? Kuinka mielestäsi käsittelemme ristiriitoja? Mikä on mielestäsi yhteistyön ja kilpailun ero? Painota, että kaikkiin tilanteisiin ei ole olemassa win-win-ratkaisua. Omaan näkökulmaan kiinni jääminen voi kuitenkin estää meitä näkemästä ratkaisua, joka sopisi kummallekin osapuolelle.

Miksi tämä tehtiin?

- Etsimme ratkaisuja ”laatikon ulkopuolelta”, jotta ristiriitoihin löytyisi kaikille hyvä vaihtoehto.
- Huomasimme, että meidän tulee olla luovempia, jos haluamme löytää ratkaisuja ilman voimakeinoja.
- Testasimme, kuinka helposti ristiriita muuttuu voiman käytöksi ja kilpailutilanteeksi.

2. Arvopohdinta

käännetty ruotsista suomeksi Ickevåld & konflikthantering" (s. 102-103)
Fred-i-våra-händers-utbildningsmaterial-i-ickevåld-och-konflikthantering-20081.pdf (krf.se)

Seuraavalla sivulla on arvoväittämiä, jotka koskevat konflikteja, väkivaltaa ja väkivallattomuutta. Väitteiden kanssa voi työskennellä esimerkiksi kahdella seuraavalla tavalla. Kummassakin tapauksessa ohjaajan tehtävänä on johtaa keskustelua sekä jakaa puheenvuoroja.

A) Tilaan kuvitellaan linja tai jana, jonka mukaan osallistujia pyydetään asettumaan joko väitteen puolesta tai vastaan. Ohjaaja ohjaa keskustelua kysellen osallistujien ajatuksia omasta olinpaikastaan.

B) Osallistujat asettuvat rinkiin. Ohjaaja lausuu väittämän ja jos osallistujan vastaus on kyllä, hän vaihtaa paikka muiden kyllä-vastanneiden kanssa. Ei-vastauksessa pysytään paikallaan. Keskelle rinkiä voidaan asettaa "kuuma tuoli", jonne ohjaaja voi pyytää osallistujia istumaan ja perustelemaan kantaansa. Jos henkilö vastaa yksin kyllä, hän siirtyy automaattisesti "kuumaan tuoliin" istumaan.

Arvoväittämiä

- Konfliktit ovat työläitä.
- Minulla ei ole konflikteja.
- Olen konfliktipelkoinen.
- Konfliktit ovat jännittäviä.
- Konfliktit ovat usein välttämättömiä.
- Konfliktit ratkeavat aina tahdolla.
- Konflikteja on kaikissa ihmissuhteissa.
- Konflikti voi olla joskus hyvä asia.
- Väkivalta on aina väärin.
- Väkivalta voi olla joskus välttämätöntä.
- Konfliktinhoito voi olla väkivaltaista.
- Konfliktinhoito tarvitsee harjoitusta.
- On hyväksyttävää käyttää väkivaltaa itsensä, perheensä, omaisuutensa ja maansa puolustamiseen.
- Kuuliaisuus/tottelevaisuus on hyvä asia.
- Joskus on oikein aloittaa sota.
- Joskus täytyy konfliktin pahentua ennen parantumista.
- On parempi olla passiivinen epäoikeudenmukaisuutta kohdatessa kuin turvautua väkivaltaan.
- Kärsin mieluummin itse kuin vahingoitan toista.
- Jos on kokeillut kaikkia muita keinoja, tulee saada käyttää väkivaltaa saavuttaakseen poliittisen päämäärän.
- Konflikteja tulee vältellä/ratkaista/nostaa esiin/ehkäistä.
- Valtiota voi puolustaa yhtä hyvin väkivallattomilla tavoilla kuin asein.
- Ihmisiä voi opettaa ratkaisemaan konflikteja ilman väkivaltaa.
- Jeesus ei olisi koskaan käyttänyt väkivaltaa.
- Todellinen rauha syntyy vain toisen osapuolen luovuttamisella.
- Ennen kaikkea uskonnot ovat syy sotimiseen.
- Jotta väkivallattomuus voisi onnistua, täytyy sinun
- käännyttää vastustajasi mieli.
- Väkivallattoman vastarinnan toteuttaminen on tehokkaampaa väkivallattomassa ympäristössä kuin väkivaltaisessa ympäristössä.
- Suhtautumiseni väkivaltaan riippuu henkisen/hengellisen kehitykseni tasosta.
- Aseista luopuminen on rauhanteko.
- Hyviä ihmisiä on enemmän kuin pahoja.
- Väkivaltaa on olla toimimatta, kun näemme ihmisten kärsimystä muissa maissa.
- Väkivalta johtuu ennen kaikkea pelosta.
- Mielenosoittaminen on kaikkein tehokkain keino väkivallattomassa vastarinnassa.
- Rauhantyö on luonteva osa seurakuntatyötä tai kristittyjen nuorten toimintaa.
- Jeesus taisteli luokattoman yhteiskunnan puolesta.
- Kristinuskon arvojen vastaista on tukea aseteollisuutta.
- Väkivallattomuutta on tuhota muureja, jotka erottavat ihmisiä toisistaan.
- Väkivallaton elämäntapa on mahdollista vain pienelle osalle ihmisistä.
- Jotta väkivallattomuus voisi toimia, tulisi kaikkien ihmisten olla yhtä mieltä asiasta.
- Väkivallattomuus on yhtä tehokasta niin pienissä kuin suurissa konflikteissa sekä epäoikeudenmukaisuuksien käsittelyssä.
- Väkivallattomuuden korkein ideaali on mahdollista saavuttaa.
- Konfliktien käsittely on helpompaa kuin väkivallattomuus.
- Väkivallan avulla ei voi koskaan saavuttaa mitään hyvää.
- Väkivalta on yhteensopimaton kristinuskon/islamin/jonkun muun uskonnon tai ideologian kanssa (esim. demokratia tai feminismi).

- Meillä on vastuu siitä, mitä Suomen lainsäätäjät tekevät/EU-lainsäätäjät tekevät/muut maat tekevät. Vapaustaistelua tulee aina tukea rippumatta siitä, käytetäänkö väkivaltaa vai ei.
- Miehet ovat väkivaltaisempia kuin naiset.
- Diktaattoreja (kuten Hitler) vastaan toimii vain väkivalta.
- Elämme tällä hetkellä rauhanomaisessa valtiossa.
- On tärkeää, että Suomella on jatkossakin kilpailukykyinen puolustuskoneisto.
- On tärkeää, että YK:n ylikansallista vastuuta voidaan hyödyntää yksittäisen suurvallan tahdosta riippumatta.
- On velvollisuus puuttua lakeihin, jotka ovat epäoikeudenmukaisia.
- Sodat johtuvat aina siitä, että joku haluaa lisää valtaa.
- Ennakkoluulot ovat väkivallan muoto.
- On ihan ok, jos joku valtio haluaa ostaa aseita valtioltamme.
- Ensi sijassa konfliktien osapuolten vastuulla on etsiä ratkaisu konfliktiin.
- Epäoikeudenmukaisuutta vastaan tulee taistella kaikin keinoin.
- On oikein käyttää väkivaltaa.
- Väkivallattomuutta ei tulisi koskaan käyttää väkivaltaisissa konflikteissa.
- Suomen tulisi panostaa koko puolustusbudjettinsa väkivallattomaan vastarintaan.

Oppitunnin lopuksi tutustukaa Suomen Lähetysseuran Tasaus-kampanjaan ja kertokaa Lähetysseuran työstä, jota tehdään rauhan parissa eri puolilla maailmaa. Oppilaita voi kutsua mukaan myös seurakunnan Tasaus-tapahtumiin, jos sellaisia järjestetään.

SUOMEN 1859 LÄHETYSSEURA

Tasaus: Materiaali B

Elokuvailta - Luomakunnan vartijat

SUOMEN LÄHETYSSEURA 1859

Tasaus

Tehdään yhdessä hyvää!

B) Elokuvailta

Järjestäkää elokuvailta. Voitte myydä elokuvaherkkuja Tasauksen hyväksi. Elokuvaillan jälkeen voitte jatkaa keskustelua elokuvan pohjalta.

Luomakunnan vartijat -elokuva:

Katso elokuva TÄSTÄ »

Elokuvan esittelyä varten löytyy tietoa netistä. Huomioithan, että vaikka elokuvalla on merkintä sallittu kaikille, se sisältää voimakkaita kohtauksia.

Keskustelu ilmasto-oikeudenmukaisuudesta Luomakunnan vartijat -elokuvan pohjalta

Välitön purku:

Mitä näit? (Mikä jäi päällimmäisenä mieleen?/ mikä jäi mietityttämään?/ mikä ihastutti?/ mikä vihastutti?) Vaihda ajatuksia lähellä olevan kanssa.

Alla olevat kolme keskustelukysymystä voidaan käsitellä monin eri tavoin.

a) Kysymyksistä keskustellaan järjestyksessä joko koko ryhmällä suoraan tai ensiksi pienemmissä ryhmissä, jonka jälkeen keskustelua jatketaan koko ryhmän kesken.

b) Ihmiset saavat valita yhden kysymyksen, josta keskustelevat pienemmällä ryhmällä. Pienryhmien keskustelu puretaan koko ryhmälle, jonka jälkeen keskustelua voidaan jatkaa isolla ryhmällä.

c) Kysymykset käydään läpi opencafe-menetelmällä. Tilassa on kolme ”pöytää”, jossa kussakin käsitellään yhtä kysymystä. Jokaisella pöydällä on yksi ihminen ”ohjaamassa” keskustelua. Ihmiset voivat liikkua tilassa ja vapaasti vaihtaa pöytää ja seuruetta halutessaan. Ohjaaja kirjaa ylös käytävän keskustelun ja esittää huomiot koko ryhmälle. Tämän jälkeen keskustelua voidaan haluttaessa jatkaa vielä koko ryhmällä.

Kysymykset

1. Ihmisen oikeudet ja rajat

- Omistaako ihminen maapallon? Onko ihmisellä oikeus ottaa luonto käyttöönsä omiin tarpeisiinsa ja missä määrin? Millaisena elokuva kuvasi mielestäsi alkuperäiskansan luontosuhdetta?

Ohjaaja voi ohjata keskustelua pohtimaan Raamatun luomiskertomuksen ajatuksia (ottaa maa valtaansa verrattuna viljelyn ja varjelun ajatukseen). Ohjaaja voi myös johdatella pohtimaan teemaa elokuvan nimestä käsin (Luomakunnan vartijat).

2. Länsimaiden vastuu

- Maailmassa vallitsee valtava globaali eriarvoisuus. Kehittyneiden maiden kasvihuonepäästöt henkeä kohti ovat suuret ja kehittyvien maiden taas hyvin pienet. Kuitenkin juuri kehittyvät maat kärsivät ilmastonmuutoksen vaikutuksista eniten. Mitä meidän tulisi tehdä asialle?

Kysymyksen tausta: Alkuperäiskansat joutuivat taistelemaan yhä niukkenevista luonnonresursseista alueella, joka oli ennen ollut kuin paratiisi. Syitä tähän voi olla toki monia, kuten väestönkasvu ja karjan määrän lisääntyminen. Mutta myös ilmastonmuutos on voinut lisätä alueen kuivuutta. Vähäiset resurssit aiheuttivat alueella alkuperäiskansojen välisiä konflikteja.

Ohjaajalle tärpiksi: Päästövähennykset pohjoisessa, kestävät energiaratkaisut kaikkialle (myös globaaliin etelään) pohjoisen tuella (suurin saastuttaja maksaa -periaatteella), etelän yhteisöjen tukeminen ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Tässä voi pohtia myös omaa vastuutaan ja omia mahdollisia tekoja, joilla vaikuttaa. Lentämisen vähentäminen, kasvissyönti, ilmastotyön tukeminen järjestöjen kautta, tehdä tutkimusta ja kouluttaa muita asiassa…

3. Oikeudenmukainen ilmastotyö

- Alkuperäiskansat oli ajettu pois alueelta, jota he olivat ennen saaneet käyttää. Paikalle oli perustettu luon-nonsuojelualue. Alkuperäiskansat kokivat tämän vääryydeksi ja siksi kävivät mm. salametsästämässä eläimiä luonnonsuojelualueella. Mitä olisi voitu tehdä toisin, jotta konflikti olisi vältetty?

Ohjaajalle: Myös ilmastotyötä on mahdollista tehdä epäeettisesti. Ilmastokriisin, kuten myös ympäristökriisin ratkaisemisen tulisi perustua aina ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Ratkaisujen ei pitäisi synnyttää uusia ongelmia tai siirtää niitä yhdeltä alueelta toiselle. Paikallisen tietotaidon rooli on keskeinen. Yhteisön toimeentulon turvaaminen on avainasemassa, apuriippuvuuksien synnyttäminen ei ole hyväksi pitkällä aikavälillä. Myös haavoittuvimmassa asemassa olevat vähemmistöryhmät (naiset, lapset, vanhukset, vammaiset) tulisi huomioida aina päätöksiä tehtäessä.

Suomen Lähetysseura tekee Ilmastotyötä eri puolilla maailmaa aina yhdessä paikallisten ihmisten kanssa, ei heitä vastaan. Katsokaa lopuksi yhdessä jompikumpi videoista.

Tutustu Suomen Lähetysseuran Ilmastotyöhön katsomalla seuraava video Tansaniasta **TÄÄLTÄ**

Tai

Miten ilmastonmuutos vaikuttaa kehittyviin maihin, katso **TÄÄLTÄ**

Suomen Lähetysseuran Tasaus-keräyksellä olet tukemassa myös ilmasto-oikeudenmukaisempaa maailmaa. Lue lisää **TÄÄLTÄ.**

SUOMEN 1859 LÄHETYSSEURA

Tasaus: Materiaali C

Tapahtumailta seurakunnassa

Lilli Niemelä

SUOMEN LÄHETYSSEURA 1859

Tasaus

Tehdään yhdessä hyvää!

C) Tapahtumailta seurakunnassa

Tapahtumaillan voi järjestää Tasaus-viikolla esim. seurakuntatalolla, jossa konkreettisesti käsitellään Tasauksen ja oikeudenmukaisuuden teemoja

1. Ruokahävikki/ruokaturva. Kokoonnutaan ja tehdään yhdessä ruokaa tuotteista, joissa parasta ennen päiväys lähestyy (kaupoissa ”punainen lappu” -tuote). Tällä tavalla voi ruokahävikkiä tehdä näkyväksi sekä vastustaa sitä.

2. Tapaaminen, jossa kasvatetaan jotain yhdessä, esimerkiksi ensimmäisiä kevään kasviksia. Hankitaan kasvatuslaatikoita, joista huolehditaan. Ehkäpä tuotteet voidaan myöhemmin myydä tai käyttää ruoanlaittoon/leivontaan ja tuoton voi ohjata Tasaus-keräykselle.

3. Kootkaa yhteen ”rauhankahvilaan” ihmisiä, jotka eivät ehkä tunne toisiaan entuudestaan. Viettäkää kahvihetki ja tehkää yhdessä jotain hauskaa. Yhteisöllisyys ehkäisee ristiriitoja ja konflikteja.

Tasaus: Materiaali D

Yhdessä maailmassa -oppimispeli

SUOMEN LÄHETYSSEURA 1859

Tasaus

Tehdään yhdessä hyvää!

D) Yhdessä maailmassa -oppimispeli

Suomen Lähetysseuran tuottama oppimispeli haastaa nuoret pohtimaan vastuutaan maailman kehityksestä. Pelaajat saavat myös tehdä valintoja, joilla kehityksen suunta ratkeaa.

Nuoret joutuvat miettimään, mitä paremman maailman rakentamiseen tarvitaan ja miten rakennusvälineet hankitaan.

Oppimispeli on suunnattu yläasteikäisille n. 13–17-vuotiaille ja se soveltuu myös lukiolaisille ja ammattioppilaitoksiin. Peli on erinomainen oppimateriaali myös rippikoulun tai isoiskoulutuksen lähetys- ja globaalikasvatukseen. Yksi pelikierros kestää noin 45 minuuttia.

Seurakunnat voivat tilata pelin Lähetysseurasta ja tarjota sitä kouluille.
Pelin vetäjinä toimivat seurakunnan omat työntekijät. Pelimateriaalipakettiin kuuluu peli, peliohjeet ja Lähetysseuran työntekijän antama koulutus.
Yhdessä maailmassa -pelin vuokra on 350 €/vko + palautuskulut.

Lisätiedot ja tilaukset:

Koulu- ja oppilaitostyön asiantuntija
p. 050 545 0841
lahetysnayttelyt@suomenlahetysseura.fi

SUOMEN 1859 LÄHETYSSEURA